

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 12/1989-90 med anledning av landskapsstyrelsens berättelse till Ålands landsting över landskapet Ålands förvaltning och ekonomiska tillstånd under år 1988.

Landstinget har den 27 november 1989 inbegärt lagutskottets yttrande över berättelsen. Utskottet har i ärendet hört lantrådet Sune Eriksson, avdelningschefen Olof Erland, överingenjören Anders Lindholm, t.f. kanslissekreteraren Veronica Johansson och verkställande direktören för Ålands Problemvfall Ab Christian Nordas. Utskottet har vidare inbegärt övriga specialutskotts utlåtanden till de delar respektive utskotts verksamhetsområden berörs i berättelsen. Finans-, lag- och ekonomi- samt kulturutskottens utlåtanden fogas till betänkandet.

Landstinget

Den i avsnitt 1.1.1. ingående sammanställningen över landstingets sammansättning har p.g.a. trycktekniska orsaker blivit svåröverskådlig. Äsikten har varit att med klammer sammanföra ledamot och ersättare då vardera under året innehåft uppdrag som landstingsman. En korrigerad version av sammanställningen fogas därför till betänkandet som bilaga.

Landskapsstyrelsen

Tillsättandet av landskapsstyrelse

I berättelsen redogörs under avsnitt 1.1.2.2. samt i bilaga 3 för tillkomsten av den landskapsstyrelse som tillträdde sitt uppdrag fr.o.m. den 20 april 1988. Utskottet konstaterar att landskapsstyrelse då för första gången tillsattes enligt de ändringar i landstingsordningen och landskapslagen om Ålands landskapsstyrelse som trädde i kraft den 1 april 1988. Reformen syftade bl.a. till att utvidga landskapsstyrelsens parlamentariska ansvar, att få till stånd ett handlingsprogram för landskapsstyrelsen som även landstinget ges möjlighet att ta ställning till samt att ge lantrådet ett större inflytande på och ansvar för landskapsstyrelsens personsammansättning. Enligt vad utskottet erfarit kunde de nya bestämmelserna om hur landskapsstyrelsebildningen skall genomföras tillämpas på det sätt som förutsågs vid deras tillkomst. Tolkningsproblem uppstod inte under den tid förhandlingar och förbere-

delser för tillsättande av ny landskapsstyrelse pågick. Under året uppkom även en situation där lantrådet i enlighet med bestämmelsen i 5 § 3 mom. landskapslagen om Ålands landskapsstyrelse till landstinget inkom med förslag om att en ledamot av landskapsstyrelsen skulle befrias från sitt uppdrag. Även detta utbyte av ledamot kunde genomföras helt i enlighet med den nya lagstiftningens intentioner. Utskottet konstaterar sålunda att den nya lagstiftningen rörande tillsättande av landskapsstyrelse, åtminstone i samband med att den första gången tillämpades, till sin utformning visat sig ändamålsenlig. Utskottet konstaterar samtidigt att arbetet gynnades av den relativt långa tid som förflöt mellan den nya lagstiftningens tillkomst och ikraftträdande. Härigenom lämnades mera tid till förberedelser än vad som kommer att bli fallet vid framtida landskapsstyrelsebildningar, antingen vid nyval till landstinget eller i samband med att landskapsstyrelsens medlemmar av särskild orsak lämnar sina uppdrag.

Ärendenas behandling. Utvecklingsfrågor

Landskapsstyrelsen redogör under avsnitt 2.1. för ärendenas behandling i landskapsstyrelsen. Av tabellen framgår att såväl antalet föredragningstillfällen som antalet ärenden minskat vad avser föredragning vid plenum. Särskilt föredragningen för tjänsteman har ökat. Utskottet har erfarit att landskapsstyrelsen numera utvecklat ett system för hur delegeringen av olika ärendetyper från landskapsstyrelsens plenum till föredragning inför enskild ledamot eller tjänsteman kontinuerligt kan utvecklas. Utvecklingen leder till en avlastning av arbetet i plenum, vilket möjliggör att landskapsstyrelsens medlemmar i större utsträckning än förut kan ägna sig åt de uppgifter som hör samman med överinseendet över avdelningar och byråer samt åt andra med ledamotsuppdraget förknippade uppgifter.

Utskottet har informerats om att landskapsstyrelsen under berättelseåret genom särskilt anlitate konsulter bedrivit förstudier och visst utredningsarbete i avsikt att förverkliga en total översyn av landskapsförvaltningen. Utskottet konstaterar med tillfredsställelse att landskapsstyrelsen strävat till att bedriva arbetet i nära samarbete med olika personalkategorier på avdelningar och enheter. Arbetet bedrivs enligt vad utskottet erfarit på relativt lång sikt. En redogörelse för organisationsutvecklingens nuläge har lämnats landstinget i allmänna motiveringen till ordinarie årsstaten för år 1990 (sid. 11-15).

Enligt 30 § landskapslagen om landskapet Ålands centrala ämbetsverk skall landskapsstyrelsens föredragande på kallelse av lantrådet minst en gång i kvartalet

samlas till s.k. föredragandemöten. Av berättelsens avsnitt 2.4. framgår att inte ett enda sådant möte hållits under år 1988. Även om man inom landskapsstyrelsen under senare år utvecklat nya samverkansformer, t.ex. avdelningsmöten och möten mellan ämbetsverkets avdelningschefer, konstaterar dock utskottet att föredragandemötena fyller en inte oviktig funktion som forum för information och diskussion kring gemensamma angelägenheter såsom ny lagstiftning, olika praktiska förvaltningsfrågor och dylikt. Utskottet utgår därför från att landskapsstyrelsen i fortsättningen kommer att hålla de föreskrivna föredragandemötena.

Kansliavdelningens förvaltningsområde

P o l i s v ä s e n d e t

I berättelsens avsnitt 3.1.2. redogörs bl.a. i korthet för Ålands polisdistrikts organisation. Utskottet har erfarit att den kommissariatjänst som tidigare varit knuten till den i Godby förlagda trafikgruppen numera temporärt överförs till brottmålsavdelningen som en följd av de ökade krav den nya förundersökningslagstiftningen ställer på polisens utredningskapacitet. Planer har även dryftats för en överflyttning av trafikgruppens ledningsverksamhet från Godby till Mariehamn. Trafikgruppens chef skulle härigenom på ett mera ändamålsenligt sätt kunna utnyttjas även i andra uppdrag. Utskottet vill i detta sammanhang anknyta till vad det anförde i sitt betänkande nr 30/1988-89 om betydelsen av att de lokala servicekontoren fungerar så att lokalbefolkningens behov av service tillgodoses på ett tillfredsställande sätt.

U n d e r s t ö d e t f ö r p o l i t i s k v e r k s a m h e t

Av berättelsens avsnitt 3.2.4 framgår att landskapsstyrelsen fördelat understödet för politisk verksamhet för 1988 enligt nya principer. Enligt motiveringarna till årsstaten för 1969 (framst.nr 34/1968) skall understödet för politisk verksamhet, sedan ett belopp för riksdagsmannens verksamhet avskiljts, fördelas mellan de olika i landskapet verksamma valorganisationerna på basen av deras röstetal vid senast förrättade landstingsval. Som valorganisation har betraktats Åländsk samling (som i sin tur fördelat medel till sina medlemsfraktioner) samt, de år de deltagit i valet, Åländsk vänster och Allmänna valförbundet.

Landskapsstyrelsen fördelade i januari 1988 från 1987 återstående 2/12 av anslaget på ett från det ovanbeskrivna förfarandet avvikande sätt. Hela det återstående

beloppet tilldelades Åländsk samling medan de vid tillfället utanför Åländsk samling stående valförbunden Obunden samling, Gröna på Åland och Fria Åland, vilka erhållit röster i 1987 års landstingsval, inte erhöll del därav. Landskapsstyrelsen beslöt senare samma år låta utarbeta nya principer för fördelning av anslaget som i fortsättningen skulle fördelas till de politiska organisationerna enligt mandatfördelningen i landstinget.

Vid fördelningen av 1988 års anslag beslöt landskapsstyrelsen att medel skulle utgå till Åländsk samling för vidare förmedling till dess medlemsorganisationer enligt mandattalet i landstinget samt till Gröna på Åland enligt dess mandattal. Samtidigt antogs vissa kriterier för när en politisk organisation skall vara berättigad till understöd. I motiveringarna till enskilda årsstaten 1990 redogjorde landskapsstyrelsen för de nya fördelningsgrunderna som tillämpats fr.o.m. 1988 års anslag och som man avsåg att följa även i fortsättningen. Landstinget omfattade dessa motiveringar (Fu bet.nr 2/1989-90).

Landskapsstyrelsens fördelningsbeslut 1988 (och 1989) har sålunda avvikit från de 1968 antagna budgetmotiveringarna genom att mandatfördelningen i landstinget i stället för röstetalet i senaste val lagts till grund för fördelningen. Vidare har som mottagare av stöd införts begreppet "politisk organisation" i stället för "valorganisation" varvid Obunden samling inte synes ha uppfyllt de antagna kriterierna för en politisk organisation och därför inte tilldelats medel trots mandat i landstinget.

En modernisering och precisering av fördelningsgrunderna för understödet för politisk verksamhet har enligt utskottets mening varit påkallad såsom även landstingets beslut beträffande budgeten för 1990 visar. Genom den nu följda ordningen har dock landstinget först i efterhand beretts möjlighet att ta ställning till ändringarna i de av landstinget tidigare godkända fördelningsprinciperna.

Näringsavdelningens förvaltningsområde

Ålandskontoret i Stockholm

Landskapsstyrelsen beviljade enligt vad som anges under avsnitt 7.1.2.10. under berättelseåret 655.000 mark som konsult- och marknadsföringsbidrag. Av detta belopp erlades 125.000 mark till Handelskammarföreningen Åland-Sverige som bidrag för upprätthållande av Ålandskontoret i Stockholm. Ålandskontoret, som är anknutet till Stockholms handelskammare och verkar i dess lokaler, arbetar

framför allt för att utvidga kontakterna mellan det åländska och det rikssvenska näringslivet. Kontoret utnyttjas även för informationsförmedling och annat utbyte från landskapet till företrädare för politik och massmedia i Sverige. Sedan kontorets verksamhet nu pågått ett antal år kunde enligt utskottets mening landskapsstyrelsen i samråd med handelskammarföreningen låta utvärdera resultaten av kontorets arbete. En viss brist på kunskap om kontorets inriktning och möjligheter synes ha rått både inom landskapsförvaltningen och näringslivet men utskottet noterar med tillfredsställelse att man från handelskammarföreningens sida nu aktivt strävar till att förbättra kännedomen om vilka tjänster Ålandskontoret i Stockholm kan bistå med.

Jordbruks- och fiskerinäringarna

I sitt utlåtande berör lag- och ekonomiutskottet bl.a. mejerirörelsen i landskapet och noterar härvid den nedgång i mjölkproduktionen på Åland som, om den fortsätter, leder till problem för den åländska mejerihanterings framtid. Utskottet delar lag- och ekonomiutskottets oro och noterar att strukturproblem finns även inom andra sektorer av jordbruksnäringen. Också inom andra grenar av förädlingen av jordbruksprodukter ligger försörjningen från lokala leverantörer enligt vad utskottet erfarit nära minimigränserna. Ansträngningar för att bibehålla råvaruunderlaget inom dessa sektorer av näringslivet torde bli nödvändiga eftersom det ur regionalpolitiska, ekonomiska och försörjningsmässiga orsaker är angeläget att bibehålla dessa verksamheter i landskapet.

Också fiskenäringen har under berättelseåret uppvisat vissa problem. Av berättelsens avsnitt 7.4. framgår att fisket under året gav lägre avkastning än tidigare år och att de totala fångstmängderna också sjunkit. Efterfrågan på inhemsk fisk och fiskprodukter betecknas som otillfredsställande. Fiskeflottan har minskat. Enligt vad utskottet inhämtat har dessa negativa tendenser senare ytterligare förstärkts. Den negativa utvecklingen inom havs- och skärgårdsfisket har i någon mån kunnat kompenseras genom fiskodlingens tillväxt. I nuvarande läge är det därför nödvändigt att landskapsstyrelsen följer med utvecklingen och försöker stöda fiskerinäringen så att nedgången om möjligt inte fortsätter. Utskottet har exempelvis inhämtat att landskapsstyrelsen numera har som målsättning att den bestående fiskefartygsflottan i möjligaste mån bör moderniseras och att antalet fartyg i nuvarande läge inte borde öka. Vad gäller fiskodlingsverksamheten har landstinget i olika sammanhang (senast i lag- och ekonomiutskottets betänkande nr 25/1988-89) poängterat dess betydelse både för ekonomi och sysselsättning, särskilt i den

Åländska skärgården. Landstinget har dock samtidigt uppmärksammat den belastning på vattenmiljön som fiskodlingarna kan åstadkomma. I landskapsstyrelsens miljöpolitiska handlingsprogram, som presenterades i landstinget senaste år, har även olika miljöförbättrande åtgärder med avseende på fiskodlingen framförts. Utskottet hänvisar också här till vad lag- och ekonomiutskottet anfört i sitt utlåtande.

Hantering av problemavfall

Utskottet har närmare informerats om verksamheten vid Ålands Problemavfall Ab som även kort berörs i berättelsens avsnitt 7.4.5. och 7.4.7. Bolagets uppgift är att fullgöra de skyldigheter som ålagts kommunerna i landskapslagen om renhållning (3/81) avseende mottagande, förvaring och hantering av problemavfall och, enligt avtal med kommunerna, skrotfordon. Som aktieägare i bolaget ingår samtliga kommuner på Åland samt landskapsstyrelsen. Verksamheten vid bolaget har enligt vad utskottet erfarit kontinuerligt utvecklats i positiv riktning. Enligt bolagets verksamhetsberättelse för 1988 omhändertogs då totalt 285 ton problemavfall mot 194 ton föregående år. Ökningen föranleddes framförallt av att bolaget under 1988 kunde ta i bruk en oljehanteringsanläggning, varigenom omhändertagandet av flytande oljeavfall kunde fördubblas. De största mängderna härrör från fartyg och från Ålands kraftverk. Sedan oljeavfallet hanterats i anläggningen transporteras spilloljeresterna tillsammans med övrigt problemavfall till Ekokem Ab i Riihimäki, där en för hela landet central destruktionsanläggning uppförts.

En annan verksamhetsform som inleddes under berättelseåret var insamlingen av batterier. Bolaget har på olika håll i landskapet utplacerat sammanlagt drygt 30 batteriboxar dit allmänheten kan föra förbrukade batterier. Boxarna finns vanligen i anslutning till olika affärer.

Också hanteringen av skrotfordon omhändertas av Ålands problemavfall Ab. I landskapslagen om renhållning ingår ett kapitel med bestämmelser om skrotfordon, enligt vilka bl.a. ägaren till sådant fordon är skyldig att forsla det till plats som renhållningsmyndighet anvisat. För täckande av kostnader som förorsakats samhället av omhändertagandet och skrotningen av fordon uppbärs en avgift, vars storlek fastställs av landskapsstyrelsen. Avgifterna har varit oförändrade sedan de tillkom 1981 och uppgår till 100 mark för lastbilar och bussar och till 50 mark för person- och paketbilar samt för traktorer. Skrotningsavgifterna, som uppbärs av motorfordonsbyrån i samband med registrering, bildar en till enskilda årsstaten ansluten

fond (skrotbilsfonden). Av landskapsstyrelsens berättelse framgår att under 1988 96.650 mark inflöt till fonden samt att 90.100 mark utbetalades därifrån, varför fondens belopp vid årets slut uppgick till 355.645 mark.

Utskottet har inhämtat att Ålands problemavfall Ab under olika år erhållit medel ur skrotbilsfonden för att finansiera investeringar som varit nödvändiga för mottagning och hantering av skrotfordon. Bolaget har vid Ödanböle iordningställt en mottagningsplats medan den egentliga hanteringen sköts av en särskild entreprenör enligt avtal med bolaget. För varje skrotat fordon erhåller Ålands problemavfall Ab av skrotbilsfonden 90 mark, varav 75 mark erläggs till entreprenören och 15 mark används för att täcka bolagets kostnader.

Utskottet har kunnat konstatera att skrotfordonshanteringen avsevärt förbättrats men att det fortfarande finns en mängd fordon som inte omhändertas av bolaget utan i stället lämnas på olika platser i naturen med nedskräpning och miljörisker som följd. Det finns sålunda skäl att ytterligare intensifiera arbetet vilket i sin tur medför ökade kostnader. Enligt utskottets mening borde landskapsstyrelsen överväga att höja skrotningsavgifterna som varit oförändrade sedan 1981. Härigenom skulle skrotbilsfonden tillföras medel vilka i sin tur kunde användas för att främja omhändertagandet.

Trafikavdelningens förvaltningsområde

Flygtrafiken i skärgården

I avsnitt 8.2.3. ingår en redogörelse för landskapets stöd för flygtrafiken. Under 1988 utbetalade landskapsstyrelsen drygt 1.000.000 mark i bidrag för flygtrafik i skärgården. Landskapsbidraget täcker i stort sett hälften av Ab Skärgårdsflygs utgifter. För såväl ambulansflygningarna som taxi- och rundflygningarna tillämpas sådana taxor som ger bolaget full kostnadstäckning. Taxorna för de s.k. halvreguljära turerna är däremot kraftigt subventionerade. Landskapsstyrelsen har i sistnämnda fall tillämpat samma biljettpriiser som för den flygtrafik som sjöfartsstyrelsen anordnar i Åbolands skärgård.

Utskottet har konstaterat att både skärpta säkerhetskrav och den tekniska utvecklingen inom en ganska snar framtid kommer att nödvändiggöra utbyte av en del av Ab Skärgårdsflygs materiel. Såväl kapital- som driftskostnader kommer då att stiga betydligt samtidigt som utrymmet för expansion av flygverksamheten synes vara

ganska begränsat. Kravet på ökade satsningar från landskapets sida kommer därigenom att öka.

Landstingets hemställningar

I sitt betänkande nr 17/1986-87 behandlade utskottet landskapsstyrelsens redogörelser för vilka åtgärder som vidtagits med anledning av hemställningar till landskapsstyrelsen. Utskottet underströk då det önskvärda i att landskapsstyrelsen lägger särskild vikt vid att åtgärder med anledning av äldre hemställningar vidtas. Utskottet framhöll även att landskapsstyrelsen på lämpligt sätt kan avveckla ärendet och meddela detta till landstinget om landskapsstyrelsen finner att hemställan av någon anledning inte kan leda till åtgärder. Utskottet vill anknyta till vad det tidigare anfört och konstaterar att också förberedande åtgärder från landskapsstyrelsen som rapporteras i berättelsen kan betraktas som en ändamålsenlig upplysning till landstinget. Det bör sålunda kunna anses tillräckligt att landskapsstyrelsen t.ex. meddelar att en kommitté tillsatts eller att ett ärende som gäller lagstiftningsåtgärder upptagits på lagberedningsprogrammet. Om initiativ av någon anledning inte kunnat leda till åtgärder och hela ärendet blivit föråldrat, bör också detta kunna konstateras av landskapsstyrelsen och ärendet därefter avföras från förteckningen.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet, som i övrigt hänvisar till de bifogade utlåtandena, vördsamt föreslå

att Landstinget måtte bringa detta betänkande till landskapsstyrelsens kännedom.

Mariehamn den 15 mars 1990

På lagutskottets vägnar:

Jan-Erik Lindfors
viceordförande

Lars Ingmar Johansson
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: viceordföranden Jan-Erik Lindfors, ledamöterna Andersson och Karlsson samt ersättarna Häggblom och Sundblom (delvis).

1.1. ÅLANDS LANDSTING

1.1.1. Sammansättning

Presidium:

- Talman:* Jansson, Olof, Kökar, 31; 64*)
Förste vice talman: Fagerholm, Karl-Gunnar, Saltvik, 30; 75
Andre vice talman: Lindfors, Jan-Erik, Mariehamn, 30; 75 (ersättare för May Flodin)

Ledamöter:

- Andersson, Karin, Gottby 51; 87
 { Bengtz, Göran, Jomala, 41; 87 (71—79) (20.4.1988 invald i landskapsstyrelsen)
 { Jansson, Christer, Jomala, 43, (ersättare för Göran Bengtz fr. 20.4.1988)
 Eriksson, Anders, Jomala, 60; 87
 Eriksson, Harry, Kumlinge, 44; 87
 { Eriksson, Holger, Brändö, 31; 87 (20.4.1988 invald i landskapsstyrelsen)
 { Söderlund, Rodmar, Seglinge, 31, (75—83) (ersättare för Holger Eriksson fr. 20.4.1988)
 { Eriksson, Sune, Lemland, 39; 79 (20.4.1988 invald i landskapsstyrelsen)
 { Wilhelms, Leo, Lumparland, 26; (83—87) (ersättare för Sune Eriksson fr. 20.4.1988)
 { Erlandsson, Ragnar, Emkarby, 41; 87 (20.4.1988 invald i landskapsstyrelsen)
 { Björling, Ingvar, Geta, 61, (inträdde 29.8.1988 som ersättare för Ragnar Erlandsson)
 Hedman-Jaakkola, Christina, Mariehamn, 26; 87
 Holmberg, Stig, Mariehamn, 38; 87 (73, 75, 81—83)
 Holmqvist, Yngve, Hammarland, 31; 87
 Häggblom, Bert, Saltvik, 57; 87 (79—83)
 Jansson, Roger, Mariehamn, 43; 79
 Karlsson, Håkan, Tjudö, 42; 88 (ersättare för Ragnar Erlandsson fr. 20.4.1988, inträdde 29.8. som ordinarie ledamot efter Jan F. Sundberg)
 Lindbom, Wiking, Hammarland, 27; 87
 Lindeman, Harriet, Mariehamn, 46; 87
 Lindfors, Sven-Olof, Mariehamn, 40; 79
 Mattsson, Inger, Mariehamn, 33; 80
 Nordberg, Sigvard, Brändö, 32; 87
 { Nordman, Gunnevi, Sund, 35; från 20.4.1988
 { Hagström, Börje, Sund, 28, (67—79) 87, (ersättare för Gunnevi Nordman till 20.4.1988)
 Olofsson, Bror-Erik, Vårdö, 32; 87
 { Salmén, Olof, Saltvik, 27; från 20.4.1988 (71—75, 1.11—31.12.1979)
 { Lundberg, Magnus, Sund, 52; 83 (ersättare för Olof Salmén till 20.4.1988)
 Sundback, Barbro, Mariehamn, 45; 79
 Sundberg, Göte, Mariehamn, 28; 83 (75—79)
 Sundberg, Jan F., Finström, 30; 87 (avled 18.5.1988)
 Sundblom, Karl, Föglö, 26; 84 (61—63, 67—75)
 Tuominen, Pekka, Mariehamn, 43; 83
 { Wiklöf, Lasse, Mariehamn, 44; från 20.4.1988 (75—79, 1.11—31.12.83)
 { Carlsson, Curt, Mariehamn, 28; 83 (64—71) (ersättare för Lasse Wiklöf till 20.4.1988)
 Öberg, Mirjam, Mariehamn, 32; 75

*) Födelseår, år för inträde. Tidigare och avbrutna mandatperioder inom parentes.

MEMORANDUM

DATE: 10/15/54

TO: SAC, NEW YORK

FROM: SA [Name], NEW YORK

SUBJECT: [Subject Name]

Reference is made to New York file [Number] and [Number].

RE: [Name]

[Name] was born [Date] at [Location].

[Name] is currently residing at [Address].

[Name] is employed by [Company].

[Name] is a member of [Organization].

[Name] was previously employed by [Company].

[Name] was employed by [Company] from [Date] to [Date].

[Name] was employed by [Company] from [Date] to [Date].

[Name] was employed by [Company] from [Date] to [Date].

[Name] was employed by [Company] from [Date] to [Date].

[Name] was employed by [Company] from [Date] to [Date].

[Name] was employed by [Company] from [Date] to [Date].

[Name] was employed by [Company] from [Date] to [Date].

[Name] was employed by [Company] from [Date] to [Date].

[Name] was employed by [Company] from [Date] to [Date].

[Name] was employed by [Company] from [Date] to [Date].

[Name] was employed by [Company] from [Date] to [Date].

[Name] was employed by [Company] from [Date] to [Date].

[Name] was employed by [Company] from [Date] to [Date].

[Name] was employed by [Company] from [Date] to [Date].

[Name] was employed by [Company] from [Date] to [Date].

[Name] was employed by [Company] from [Date] to [Date].

ÅLANDS LANDSTING

Mariehamn den 8 mars 1990

Till lagutskottet

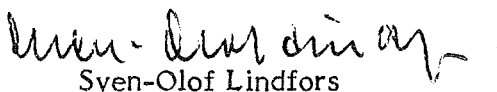
från finansutskottet

Finansutskottet har mottagit lagutskottets brev av den 3 januari 1990. I brevet anhåller lagutskottet om utlåtande av finansutskottet över det i landskapsstyrelsens berättelse till landstinget över landskapet Ålands förvaltning och ekonomiska tillstånd under år 1988 ingående avsnittet om finansavdelningens förvaltningsområde jämte hithörande bilagor samt även över andra punkter som berör finansutskottets verksamhetsområde.

Utskottet får som sitt yttrande anföra att det intet har att anföra med anledning av berättelsen.

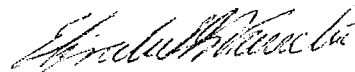
Mariehamn den 8 mars 1990

På finansutskottets vägnar:

Sven-Olof Lindfors

ordförande

Elisabeth Naclér

sekreterare

1912

1913

1914

1915

1916
1917
1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
2037
2038
2039
2040
2041
2042
2043
2044
2045
2046
2047
2048
2049
2050
2051
2052
2053
2054
2055
2056
2057
2058
2059
2060
2061
2062
2063
2064
2065
2066
2067
2068
2069
2070
2071
2072
2073
2074
2075
2076
2077
2078
2079
2080
2081
2082
2083
2084
2085
2086
2087
2088
2089
2090
2091
2092
2093
2094
2095
2096
2097
2098
2099
2100

1915
1916
1917
1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
2037
2038
2039
2040
2041
2042
2043
2044
2045
2046
2047
2048
2049
2050
2051
2052
2053
2054
2055
2056
2057
2058
2059
2060
2061
2062
2063
2064
2065
2066
2067
2068
2069
2070
2071
2072
2073
2074
2075
2076
2077
2078
2079
2080
2081
2082
2083
2084
2085
2086
2087
2088
2089
2090
2091
2092
2093
2094
2095
2096
2097
2098
2099
2100

ÅLANDS LANDSTING

Till Lagutskottet

från lag- och ekonomiutskottet

Lagutskottet har den 3 januari 1990 med stöd av 41 § landstingsordningen inbegärt lag- och ekonomiutskottets utlåtande över de avsnitt i landskapsstyrelsens förvaltningsberättelse för år 1988 som berör utskottets verksamhetsområden.

Utskottet, som hört bostadslåneinspektören Björn Karlsson, chefen för näringsavdelningen Olof Erland, byråföreståndaren Casper Wrede, landskapsagronomen Henry Lindström, byråchefen Ralf Johansson, jakt- och naturvårdskonsulenten Jens Harberg, verkställande direktören för ÅCA Håkan Lundberg och veterinären Rauli Lehtinen, får med anledning härav som sitt utlåtande anföra följande.

3.3.5 Landskapets bostadslån.

Lag- och ekonomiutskottet konstaterar att landskapsstyrelsen, i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen om stöd för bostadsproduktion (14/82), under året beviljade 8.024.000 mark i bostadslån för fem hyreshusprojekt medan 14.483.000 mark beviljades för elva hyreshusprojekt under år 1987. Enligt vad utskottet erfarit beror minskningen inte på ett minskat antal ansökningar utan på att färdigställandenivån för hyreshus var lägre än normalt under året. Projekt för vilka det reserverats medel för kom inte igång, beroende bl.a. på att byggnadskostnaderna ökat kraftigt, vilket resulterade i höga anbud. Landskapsstyrelsen beslöt på hösten 1988 att reserverade medel skulle överföras till 1989. Utskottet konstaterar med tillfredsställelse att medlen kunnat nyttjas fastän byggstarten skjutits upp.

Utskottet har vidare erfarit att lån för egnahemshus beviljas inför byggstarten. Ibland händer det att en låntagare av någon anledning inte kan påbörja byggandet. I dessa fall går det dock enligt vad utskottet erfarit, inte att ombevilja dessa medel. I och med att skuldsedeln är skriven är medlen bundna till just det projektet.

Utskottet anser att handhavandet av landskapets bostadslån sköts väl. Enligt utskottets mening vore det dock värdefullt om landskapsstyrelsen i mån av möjlighet kunde ändra rutinerna vid beviljande av lån för egnahemshus, så att dessa medel kan nyttjas fullt ut även i de fall låntagaren inte förverkligar sina byggnadsplaner.

7.1.2. Lån och bidrag

Av berättelsens avsnitt 7.1.2.4 om produktutvecklingslån framgår att sammanlagt 71.000 mark beviljades i lån under året medan 375.000 mark beviljades under 1987. Vidare framgår av avsnitt 7.1.2.6 gällande lån från utvecklingsområdesfonden Ab, med vilken landskapsstyrelsen har ett samarbetsavtal, att endast en låneansökan om sammanlagt 640.000 mark godkändes medan sju låneansökningar om 4.120.000 mark godkändes för år 1987. Utskottet har erfarit att det minskade antalet låneansökningar i huvudsak berodde på det låga ränteläget även för vanliga banklån samt i viss mån även beroende på överetableringar. Utskottet har dock med tillfredsställelse erfarit att intresset för produktutvecklingslån och lån från utvecklingsområdesfonden under senare tid ökat betydligt. Enligt utskottets mening är det med tanke på näringslivets framtid angeläget att utvecklandet av den regionala företagsverksamheten ävensom av nya konkurrenskraftiga produkter och produktionsmetoder fortgår.

7.2.1.2 Mejerirörelsen

Utskottet konstaterar med oro att mjölkleverantörernas antal under året minskat med 35 och vid årets utgång utgjorde 241. Medelåldern är idag hög bland mjölkproducenterna samtidigt som det är svårt att få någon att fortsätta med verksamheten. I jordbruksbyråns mjölkproduktionsundersökning från 1988 säger 64 av mjölkproducenterna att de har för avsikt att sluta inom fem år. Av dessa 64 säger 39 eller 61 procent att de inte har någon som tar över verksamheten när de slutar. Det har senare visat sig att antalet mjölkproducenter har minskat i betydligt snabbare takt än vad som förutsattes i utredningen. Med tanke på att det är svårt för helt nya mjölkproducenter att etablera sig och att man från riksstyrelsens sida inte vill tillåta högre kvoter för Ålands del är, enligt utskottets mening, risken stor att det i framtiden inte är möjligt att hålla mejerirörelse på Åland.

Utskottet har erfarit att mjölkproduktionen idag ligger på sammanlagt 13.000.000 liter per år, men att den med tanke på befolkningsunderlaget och turisterna skulle kunna vara på 18.000.000 liter per år. Vidare har utskottet erfarit att om mjölkproduktionen går ner ytterligare, till 12.000.000 liter per år, uppstår ekonomiska problem för mejeriet vilket bl.a. kommer att leda till att det blir svårt för mejeriet att hålla avräkningspriset åt leverantörerna.

Utskottet ser mycket allvarligt på denna utveckling och anser att landskapsstyrelsen bör agera kraftfullt för att stävja den negativa utvecklingen genom att exempelvis överväga att införa någon form av startstöd för nya mjölkproducenter och genom att ytterligare förbättra avbytarservicen. Enligt utskottet är det av största vikt för landskapet att verksamhetsförutsättningarna för mejeriet upprätthålls.

7.4.4. Fiskodling och fiskevård

Utskottet har noterat att det föreligger olika uppgifter vad gäller mängden producerad regnbågslax och dess värde. I ovannämnda avsnitt sägs att ca 4.200 ton regnbågslax producerades till ett värde av ca 80 miljoner mark, medan det i avsnitt 7.4.2 om fiskets avkastning sägs att ca 4.500 ton regnbågslax producerades till ett värde av ca 90 miljoner mark.

Av avsnittet framgår vidare att de första fallen av IPN (infektiös pankreas nekros) konstaterades vid fem odlingar. Utskottet anser att det är en oroande utveckling att allt fler sjukdomar förekommer hos den odlade fisken, då detta leder till att medicinfoder måste användas i allt större utsträckning.

7.5. Byrån för turistärenden

I avsnitt 7.5.2 rörande lån och bidrag framgår att bidrag bland annat givits för vilthägn. Av berättelsen framgår inte vilka djur som skulle inrymmas i hägnen. Utskottet har dock under behandlingen erfarit att det är hjortar som inryms i hägnen. Vidare har utskottet erfarit att landskapsstyrelsen nyligen bifallit vilthägnsgämnarnas anhållan om att under en försöksperiod om fem år få hålla vildsvin i dessa hägn. Utskottet vill i detta sammanhang passa på att ifrågasätta lämpligheten av att tillåta vildsvin i hägn.

Mariehamn den 18 januari 1990

Anders Eriksson
ordförande

Carina Strand
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Anders Eriksson, viceordföranden Hedman-Jaakkola samt ledamöterna Harry Eriksson, Holmberg och Söderlund.

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry should be supported by a valid receipt or invoice. This ensures transparency and allows for easy verification of the data. The second part of the document provides a detailed breakdown of the financial data, including a list of all items purchased and their respective costs. This information is crucial for understanding the overall financial performance and identifying areas for improvement.

The following table summarizes the key financial metrics for the period. It shows a steady increase in revenue over time, which is a positive indicator of growth. However, there is also a corresponding increase in expenses, which has led to a decrease in net profit. This suggests that while sales are increasing, the company is also facing higher costs, which may be due to inflation or increased competition. It is important to monitor these trends closely and take appropriate action to maintain profitability.

In conclusion, the financial data for the period shows a mixed performance. While revenue has grown, the increase in expenses has offset some of these gains. To ensure long-term success, the company must focus on reducing costs and improving operational efficiency. This may involve negotiating better terms with suppliers, optimizing the production process, or exploring new marketing strategies. Regular financial reviews and reporting will be essential to track progress and make informed decisions.

The data also highlights the need for better financial management. Implementing a robust accounting system and strict budgeting controls can help prevent overspending and ensure that resources are used effectively. Additionally, maintaining accurate records will be vital for tax purposes and for providing a clear picture of the company's financial health to stakeholders. The information presented here is intended to provide a comprehensive overview of the current financial situation and to serve as a guide for future planning and decision-making.

For further information or to request a copy of the full report, please contact the finance department at [contact information].

Prepared by:
Finance Department

Date:
[Date]

This document is confidential and contains sensitive financial information. It is intended only for the use of the individuals and departments named herein. Any unauthorized disclosure or use of this information is strictly prohibited. If you have received this document in error, please notify the sender immediately and delete the document from your system.

ÅLANDS LANDSTING

Till Lagutskottet

från kulturutskottet

Lagutskottet har den 3 januari 1990 med stöd av 41 § landstingsordningen inbegärt kulturutskottets utlåtande huruvida i landskapsstyrelsens berättelse till Ålands landsting över landskapet Ålands förvaltning och ekonomiska tillstånd under år 1988, avsnittet gällande utbildningsavdelningens förvaltningsområde jämte hithörande bilagor, ingår något som borde beaktas, då lagutskottet avger sitt av landstinget inbegärda utlåtande över berättelsen.

Kulturutskottet, som i ärendet hört utbildningschefen Sten-Erik Abrahamsson, yrkesutbildningsinspektören Gösta Helander, jämställdhetssekreteraren Brita Enroth-Lindén, finanschefen Dan E. Eriksson och studiehandledaren Nils Holmström, får i anledning härav anföra följande.

Kulturutskottet har valt att ägna speciell uppmärksamhet åt avsnitt 6.1.7 Yrkes- och fackutbildningen.

PUK-reformen

PUK (Parlamentariska utbildningskommittén) - reformen som slutfördes under läsåret 1987/88 hade som mål en kvalitativ förnyelse av yrkesutbildningen så att utbildningen bättre skulle motsvara de krav som ställs inom arbetslivets olika områden. Dessutom skulle antalet platser i yrkesläroanstalter dimensioneras så att alla som avslutar sina studier i grundskolan eller gymnasiet skulle ha en möjlighet att erhålla en yrkesinriktad utbildning. Slutligen skulle en förbättring av möjligheterna till fortsatta studier ske genom att de på grundskolan baserade yrkesutbildande studierna skulle organiseras såsom utbildningsvägar, vilka skulle leda till institutnivån och därifrån till högskolestadiet.

För Ålands del tillsattes 13 läroplanskommittéer under åren 1982-86 med uppgift att utarbeta förslag till nya läroplaner för yrkesutbildningen i enlighet med PUK:s förslag.

Det synliga resultatet av reformen är den strukturella förnyelse som skett av yrkesutbildningen. En indelning har skett i 25 grundlinjer, såsom exempelvis

lantbruk och sjöfart. Detta innebär att elevernas val underlättas, eftersom de nu kan välja inriktning på sina studier utan att samtidigt behöva välja specialiseringslinje. En grundlinje består av en allmän period, ett basår och en därpåföljande specialiseringsperiod. Den här förändringen har resulterat i en förlängning av yrkesutbildningen med ett år.

Utskottet önskar framhålla vikten av att landskapsstyrelsen följer upp reformen och även fortsättningsvis aktivt följer med utvecklingen på yrkesutbildningsområdet.

Utskottet konstaterar dock att trots att PUK-reformen nu är genomförd har lagstiftningen vad gäller Ålands handelsläroverk, Ålands sjöfartsläroverk, Ålands hotell- och restaurangskola och Ålands husmodersskola ännu inte reviderats.

Ungdomsskola och yrkeshögskola

Utskottet har informerats om de diskussioner som förs inom undervisningsministeriet om införandet av en ungdomsskola och yrkeshögskola. Vad gäller ungdomsskolan har undervisningsministeriet tänkt sig att den skall vara 2-4-årig så att eleverna skall ha frihet att själva bestämma sin studietakt. De nuvarande klasserna som baserar sig på årskurstillhörighet skulle alltså försvinna. Dessutom vill man öka valmöjligheterna så att eleverna skall kunna skapa sina individuella studieprogram. Valfriheten kan leda till att de individuella studieprogrammen blir ännu mera teoretiska än i det nuvarande gymnasiet medan andra kan bli mera praktiskt eller mer yrkesinriktade. Den skarpa gränsen mellan olika skolformer skulle på så vis försvinna.

De s.k. yrkeshögskolorna skulle vara helt yrkesinriktade och sträva till att utbilda experter inom respektive yrkesområde. De nuvarande yrkesutbildningsanstalterna på institutnivå skulle utgöra stommen för yrkeshögskolorna. Man föreställer sig att en yrkeshögskola skulle kunna bestå av ett eller flera institut (de skolor som skulle bli aktuella för Ålands del är: Ålands handelsläroverk, Ålands sjöfartsläroverk, Ålands tekniska läroverk och Ålands hotell- och restaurangskola) på samma ort eller på olika orter. Liksom med ungdomsskolan skulle studieprogrammen bygga på valfrihet och integration för den enskilde studerande. Från en yrkeshögskola skall man kunna flytta över till vetenskapshögskola. Det nya ligger främst i integrationen, dels mellan olika institut, dels till de vetenskapliga högskolorna.

Intresset för yrkesutbildning

Utskottet konstaterar att elevunderlaget varit gott för de flesta av skolorna och att intresset för fortbildning efter grundskolan är stort, vilket utskottet finner glädjande. Det stora intresset torde dels bero på studiehandledarnas arbete, dels på den samordnade elevantagningen. Utskottet har dock med viss oro konstaterat att elevunderlaget vid lantmannaskolan och husmodersskolan inte är tillfredsställande. Vad gäller lantmannaskolan anser utskottet att landskapsstyrelsen borde överväga att inleda ett samarbete med en naturbruksskola i Sverige, förslagsvis Rimbo naturbruksskola, för att få nya uppslag och idéer för lantmannaskolans fortsatta inriktning och utveckling. I övrigt önskar utskottet framhålla vikten av att landskapsstyrelsen i framtiden är beredd att ompröva och även införa nya yrkesutbildningar utgående från arbetsmarknadens behov och beroende på intresset för utbildningen.

Jämställdheten

Utskottet har även erfarit att det idag fortfarande är så att de allra flesta elever väljer yrke enligt traditionellt mönster. Ett sätt att bryta det här mönstret kunde enligt utskottets mening vara att införa styrd prao för en av de tre prao-veckorna. Utskottet som tagit del av nordiska ministerrådets brytprojekt för att öka jämställdheten mellan könen på arbetsmarknaden anser att ett liknande försök som genomfördes vid två yrkesskolor i Vammala kunde vara ett annat sätt att försöka bryta det traditionella yrkesvalsmonstret. Projektet gick ut på att flickor i mansdominerade yrkesutbildningar skulle stödjas under utbildningstiden genom bl.a. gruppdiskussioner, besök hos kvinnliga yrkesarbetare på de mansdominerade fälten samt genom att uppmärksamma lärarna på de omedvetna könsrollstänkandet. Målet med projektet var att höja medvetenheten om kvinnornas situation på de mansdominerade yrkesområdena och förstärka yrkesorienteringen hos de flickor som valt en mansdominerad yrkesutbildning.

Eftersom det traditionella könsrollsmönstret fortfarande är starkt på Åland anser utskottet att ett konkret handlingsprogram kunde uppgöras i syfte att öka jämställdheten inom arbetslivet och utbildningen. Utskottet önskar understryka det positiva som en jämnare könsfördelning för med sig. Jämställdhet inom arbetsliv och utbildning leder inte bara till en bättre stämning på arbetsplatsen och i klassrummet utan även till förbättrade arbetsvillkor för såväl kvinnor som män. Åtgärder som syftar till att bredda arbetsmarknaden, förkorta arbetstiden, utvidga barnomsorgen och utjämna löneskillnaderna är inte bara till fördel för kvinnorna utan även för männen.

Mariehamn den 18 januari 1990

Barbro Sundback
ordförande

Carina Strand
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Sundback, viceordföranden Nordberg samt ledamöterna Fagerholm (delvis), Lindeman och Öberg.